

Небојша Васовић
ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ

повеља

Едиција
ПОВЕЉА

Библиотека
ПОЕЗИЈА, ДАНАС
књига седамдесет шеста

Уредник
ДЕЈАН АЛЕКСИЋ

Небојша Васовић

ИЗАБРАНЕ
ПЕСМЕ

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
„СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ”
КРАЉЕВО

2011

На корици:
Ентони Тапиес, *цртеж*

СУМАТРА

Једнога дана пробудићу се и нећу
више знати тај језик, језик
на коме сам се сунчао на Јадрану
и горко псовао на Балкану.

Једнога дана пробудићу се и нећу
знати куда да кренем, то су
само трешње процвале у мом стану
јер умем и те како да венем.

Задржаћу у сећању само обичне
речи што могу да се носе преко
воде: задржаћу улар и волове,
и плаву бразду, кукуруз од соли,
што клија из пене, свеволећи.

Прећи ћу чамцем преко вашег мора,
ја који сам замешен од праха,
и причест примићу само да стигнем
до оне обале где ништа није
моје: ни вино, ни Суматра.

МЛИН

Пре него што сретнем Оца Свет Створеног
желео бих да сретнем Оца Губитка
млад месец танак ми двопек
игра ли улогу идола

Тај жедни живот (лудокрвна глина)
ниче из ничег ко боја коњака
крштеница (крсна метлица)
за помет мога рођаја

Доста је било понашања
доста међусобног разумевања
нек се покрену Сви млинови
за млевење Свега

Коњак црвенкасто (скоро благовесно)
понавља сунце једно те исто
на мртвој зеници хвата се гљива
Why? Warum? Perché? Pourquoi?

СЕДАМ ЧУНОВА

Некада су код Сипа једину знаменитост представљали
уређаји за лов на моруне; они су у сваком случају били
занимљивији од његове старе црквице од плетера.

Ф. Каниц: *Србија – земља и стјановништво*

О како бих волео да се напијем
пијан да веслам и бацам мреже
и пијан да их извлачим
и да не знам шта радим

Да гледам где се кртожи
несвест речних дубина
да слушама чамац када прегуди
преко воде ко нека Величина

О чамци шикље чунови
лагана лелујања
па шамар воде преко лица
можда уместо кајања

Ангрос у Врангос Врангос у Дунав
Дунав у воду вода у боју
боја у рибу риба у талас
талас у мехур мехур у шум

То као васкрс мртве моруне
бљесну водени жбун
пијани талас – Мистер Авакум
па све низ воду – нечији кум

Некрст удице рибу извлачи
на месечину збеглу са њива
збеглу са копна јер земља
је гробна и незанимљива

Влакароши са два чуна
члане сваки у свом чуноу
кецароши кецом кусаком
краљују смрћу рибљом прелаком

Шаран – сом – јесетра
моруна – форела
цигерица – икра – млечац
само полако ништа на пречац

38 година живех да схватим
обичну ствар: без сунца
не могу – а под сунцем
сам осунчан-обичан

Ова ноћ психу ми дуби
за она поткожна мјаукања
кад кост и кожу дадох
жени: мајстору рачунања

Уловљено бираш колико
и оно тебе бира
пристаништа су пришт и ништа
бурдељ-пред-довиђења

Чека ли ме под багремом жена пуштеница
сандал-гаће низија дуката
ил ме чека бибер грожђе
лоза разметкиња

Чух весло ошамућено од веслања
бунило воде што се предваја
далеко од обале бејак
као знање од знања

Јата се распрше у буразима
вирова као конфете бачене
јесу ли и она подељена
Јалтом док пловим питам се

Пажљиво веслај Савом
до аде савске аде мишарске
аде јасенске аде прогарске
па све до ушћа Колубаре

Нико још чамцем нигде стигао није
финрибу ловим а грубрибу волим
сањам како сањам
Алах сам Јалије

500 ока жита боље је но ништа
а још је боље један шаран
па да те Бог пита
шаран буцмаст (шабачки владика)

Слатководне рибе беше овде више
него игде – све док велики
Мајстори Централне Ложе
не ишчупаше природи жлезде

Во првих стигох да веслам
роб с педигреом
отац ми црквен пупак
мајка мртва вуница

И боим се Тебе и иштем лица Твојего
молим те укини све авлије
макар на води укини автономије
све муке и сва гоненија

Вода је важна и скоро фина
ко нека непостојећа војводовина
вода је чудо па се излива
из Нествореног у Распетог

Спаси Боже Луку Лупура
Николу Фиргу Филипа Филигана
Славицу Циганчета Милана Глувака
што рибу овуда ловише

И спаси Ђоку Булдока
Лазу Панчевца Јоцу Наказу
Косту Паламамута Вељка Зембилаша
што рибу продаваше

Окади свете кафане: Борчу Спужа
Златног шарана Код моруне
Седам чунова Два папагаја
где риба се служила и јела

Чак и Жан Баптист Таверније
барон од Обоне
јео је од наше кухиње
пљуцкајући на рају коске

Питам ја газду: од чега ћемо живети
„Нема – каже – данас ништа
но дођите за три дана
буде ли: биће било је”

Шта сад: да од наше нахије
отпустимо четири кумпаније
да се код куће одморе
лицем на Преображеније

Па да их после вратимо на Дунав
на оно што нам је то нам је
жуљ расте из жуља
а весло броји дане

Течеш ти мени водо
к прејасној кући аустријској
одавде односиш тамо
муљ (то звучи блиско)

Још певаш песме – звучне ракије
согласја соизволенија
не дај ми ништа флаширано
само из бурета одлежано

О нек отпловим што отпловније
са мојом муком –
личном привилеђијом
мојом ђи-ђи лађом

Како угледам светлост дана
тако ме лаже светлост дана
како угледам таму ноћи
тако ме лаже ноћна тама

Један ми недавно рече:
„Лако је било Сину Распетоме
од оних набијених на колац
још нико васкрсо није”

О проклет да је дан
када поверовах у мамце
проклете да су луке
и мреже ко власи умрле

Ја сам само гладан Словен
Тројицом згњечен
ђувеч од шарана циљ је
капама од јесетре

Јесетра стварно јесте
шаран шармер је
моруна морем морује
форела фору ми даје

А кленови још од рата
ко членови магистрата
па сомови ко сомуну
пали с неба православни

Кад се нађу четри попа
свак моруну штипа
попадија некад бостан
сад је шефтелија

Брачне постеље су тихе
ко одлежале дудоваче
верност ил браколомије
за душу шта је полезније

За ово мало лепца и ракије
ја љубим табан олошократије
качамак пура палента мандра
партија чопор мафија шквадра

Хоће ли икад у воду да се улије
до краја сва ова илузија
историја (топузина осорна)
одводни канал (Слоаса Махіма)

Шта све не носиш Дунаве
пикавце несрећних Цигана
банкноте Мител Европе
гованцад постања – тулумбе

Само мене не носиш водо
мада си слепо индиго
водо зеленија од зла
мудрија од мртвога

У житородним пољима
жито је божји жирандо
жаром се ништа није постигло
само се тело новој трпњи дало

Лична рана већа је
но сунце кад огране –
чему ли служе дани
кад Вишњи одброји дане?

Ко ми то буди душу (мушицу)
у освит дана полуосвешћена
азурно журне голубове
и моје тело (шејтан)

Изгубљен као лептир у галаксијама
светлећим стењућим
нека се као вино пролијем
нирвана лозиних пега

Нек се запатим као зечија сперма
као гавран Црни Негован
Господ је високо битије
а смрт је поравнаније

Коме идем у сусрет
као на реку урок
Исусе Христе Сине Божји
помилуј мене грешног

У црквама се не распознајем
ко да сам племић да Рома папале
волим далеке урме Алхамбре
оно што ће ми доћи главе

То што видим кроз окце дана
амбра је – капање воска
од којег ми пуца битно прслуче
„мудар је онај ко је живео јуче”

ТРИ ЈЕРАРХА

Лазо Костићу

Коштаник, шта сам,
дир ничега?
ОFREЈ што свира
у празна чувила?

Житије – часомил,
телеј празнога,
теревенка праха
кроз поре лудила?

У месечини беше
лујка-истина.
А шта ли беше
у телу Христоса?

Сад пушим чибук
и волим вина.
Без ње сам море
мртвих лососа.

ЗАМЕНИЦА / ТЕЛО

Она: тек заменица њеног тела
Без мога тела без вина
(А у винограду је умела из беле
Грознице   из зрна белог
Гроза умела је) али
Не говорим
О њој говорим о
Стаклу   после
Ње   како
У огледалу је додирујем је
Мамурну лозу или њу
Топлоту телеолошку у телу олошу

МИТОЛОГИЈЕ

Алфа

Човек (Алфа) поломи зечићу ноге тако да овај сатима цркава у трави без цркве.

Идеја

Идеја: заостала трошица у ћошку кавеза (својина давно-одлетелог-канаринца).

Циљ

Прстом (кажи-путом) покажи циљ: Велико жао чим стигнеш.

Боџ

Бог је Раскршће на којем распиње се Пут.

Хлеб

Средина хлеба је мајка. Хлебна кора је отац. Прво се сече отац.

Ракија

Бунцијска водица (ребелски ликвид) што укида окол-но догађајство (causalisimus) па брашновином дуплог вида поспе балсамовану слику Битија.

Карђаши, свирњи, танцовође, и голи синови (бећари) у њој виде наследницу Деметре. „Отечеству је памћење ко у пилета”, једино она памти – Деметра.

Ђилибар

Светлости теченије кроз боју Малвасије све док сунце не згруша се и не настане стела-султанчић.

Елекџрон

Потуцалац, пелцер; мало распјатије, унуче Распетога; самостални референт за сунчева питања, слуга сунца.

Ваџра

Трљањем дрвљади, дрво о дрво, роди се варница (печен-пчела). Црвен пламичак (вишњило) из којег пије вишња.

Зрно

Неисклијано зрно родиће – ако се то не очекује.

ИСКОПИНЕ

пламеница, породиље
просо, простирање
мачја длака, млада петка
Нови завет, Нови Пазар

звезде, заушке
праорци, прапорци
крст, угасник
ту-битак, безгаћник

мозак, астрални опанак
атом, томахавк
икона, икра
чемерница, честобродица

гавранов лет, готица
Дарвин, жабља кошуљица
праг, просјак
прежитак, нечитак

ВИСКИ ОГЊИШТЕ (3)

Живим у једном словенско-византијско-турско-
балканско-федерално-републичко-о-хо-хом
граду
живим у соби дакле собник мада бих
радије путовао дакле друмовник
само да не слушам каквотине и којештанке
песника овога града – кулова по кулоарима
са заслужним и услужним значкама
на добро нађубреним реверима
а како живе тугомер и тугомерка у тузи од
солитера – то је чиста дигресија
за кожне амбалаже сабраних песама
у којима после шебој-стихова
долази тетка-поента
како би критичарима било олакшано закључавање
парних и непарних препелица
које увек некако стрче јер им се крила
не поклапају са корицама централно
комитетних антологија
у којима је и ђаво рекао нека хвала
а оно мало снега запишала фебруарска мачка
јер ево где сиње кукавице хоће да пандркну
слушајући музику ветерана-пендрека
јер ево где големо гробно цвеће
корење пушта у очи дилбер-предака
који не знају шта значи провести живот
поред радијатора кад нема мазута
због наглог поскока кувајтског динара
а овамо кад дође Свети Никола све црвенолики

на славама са дисидентима секу колач меркају
се између вина Цар Лазар и Царица Милица
предлажем да се сви окупимо после Феста и Битефа
то јест приликом пражњења уличног контејнера
да кажемо орук другови и другарице
дакле да спроведемо љубав братство еурека
јер се далеко отишло у остваривању изградње
јер изграђена је изградња толико да сада
мора да дође до певања
под руководством Централног Гаврана

СТВАР УКУСА

Ако ме већ питате, рећи ћу вам.
Највише волим америчке песнике,
и то оне полуанонимне
и не-генијалне,
оне који не гаје бескрајну
љубав према поезији.
Сваке године срећем их
у Београду, на „Октобарским
сусретима писаца”.
Долете изненада као гаврани,
поједу све ћевапчиће, попију
све ружице, појебу све што се
по Београду појebати може,
а онда свима кажу „Буе, буе” –
и оду у неку следећу
гостопримљиву јebиветрину
да јебу провинцијалце
жељне љубави
и универзалних значења.
Највише волим америчке песнике.

(1989)

СО ЛИЧНО (24)

Говорим на језику који је идеалан за опомињање Рујке да не оде у кукуруз. Дакле, варварин који пиша у љубичице. Мој језик је чиста невиност, стар свега стотинак година, он неће да зна за оно што је било раније. Смањује ме, чини ме инфантилним, језик мој, центриран из централе, имун на све употребе и ине тетребе, док у ваздуху стоји, усправан, као пенис ројалисте.

Кажем: то је језик без глагола за свитање, језик-лунаран, језик-доберман, језик мешина, минца-теткина. Стваран као старост или сарма, капиталан као шлиц капетана. Са становишта естетског мравињака, појединачни мрав није естетска чињеница. А пошто сам појединац, дакле сумњив, на мени је да идеју преведем у праксу. Седам дана и седам ноћи седим ја на игли, господо попови.

СО ЛИЧНО (7)

Папрат кад крене ивицом неба, голубови ће бити беле, у ваздуху мигрене. Излазиће приштови на јабукама у врту, у гондолама пацови весели биће. Нико неће знати, поцепане коже, на бубњевима, нико чути. Паунови ће ходати паунови, хрскаће јесење лишће. У поноћним чорбама превртаће се голубије главе – мале охлађене звезде. На обали ће горети свеће, за душу, нећу имати душу. Мрави ће улазити у беле рукавице испод луне, женских ноктију биће пуне лубенице. Над мојим мозгом – баштом сенилном: пастрмке – зраци месечине.

А понад глинених богова, словних грешака, понад постеља, маљавог хаоса, покрети живог блата у правцу црвених макова. Лиру пуну меда – подај осицама. Цветове напуни земљом! Ваздух смрћу птичијом! Ја путујем да заборавим још једну слику кућног прага, меандре путева, без мене без возног реда. С јесени кад замиришу отровне траве, затрављен ум је. Пун сломљеног стакла, крвавог грожђа. Дао бих ноћ и виноград за једну у винограду ноћ, где уз мало морфина низ гроздове отиче Сена, из очију слепог пса у дланове ми капне слепа суза.

ЈЕДНО ПИСМО ИЗ АФРИКЕ (ВЕРОВАТНО РЕМБОООВО)

Оно што ми Французи никада неће опростити није што сам престао да пишем, ускративши их тако за књиге којима би могли да на „културан” начин убијају своју доколицу или попуњавају своју празнину, не – оно што ми никада неће бити опроштено је што сам отишао из Француске да се више никад не вратим. Они који нису никуда отишли, непрекидно ће размишљати о томе шта радим овде, покушавајући да ми астралним путем исисају енергију која им не припада. А што се тиче мојих путешествија, крајњи циљ је – наравно – злато. Злато није јагње, већ гусеница са стотину ногу, тренутак преласка једног облика у други. Дим из наргиле тежи је од златне шипке, а визија пакла почетак је сваке азбуке. Три селидбе исто су што и пожар, а ја сам се толико пута селио да иза мене још увек тиња ватра у местима којих се више и не сећам. Сутра крећем за Египат.

О МА VIE ABSINTHE!

На Крсту, исказао си суштину моје патње, али не и моју патњу Господе. У мени има једна рупа, страшна рупа Господе. Није то прозорска рупа кроз коју се виде љубичасте коприве, ни Мишоова рупа кроз коју је дувао ветар у сеоцету Кито. То је пре једна рупа за чије је додиривање превише касно. У њу ја наливам вотку (пуну борових иглица – од којих свака зна да убоде као врх цивилизацијског ексера). То је рупа коју треба хранити три пута дневно, рупа која само у беспомоћности може да се осети. Свако померање гонга значило би опадање лишћа, има таквих рупа, кажем вам, свако узнемиравање канаринца значило би смрт фараона. Из празног се извија дим и ја не знам да ли да себи пресудим или седнем у седло и гледам у живу рану. Када крв тече – нема маске, нити било чега додатног што би било друм или лог. Никада не бих волео да се вратим у тело које ме је родило, које ме и даље рађа полако, из којег се помаљам да бих дисао целим својим телом, од којег се никад нисам одвојио, које ме никад није родило.

ЈУТРО

Откуд ми та животиња која отвара
очи свакога јутра у мени?
Откуд ми то гледање у сунце,
откуд ми устајање, понављање
илузија, тандркање свакодневних
точкова по калдрми каљавог ума?
Свако мисли да је посисао сву
патњу овога света, па тако
и ја. Патња је жвакаћа гума
у устима доконог универзума.
Само мало ми треба да одморим
табане па да изгазим звезде.
Треба издржати то слепило
живота који ме тера да видим
нешто изнад живота, а нисам
стигао ни живот да видим
јер нисам гледао изнад њега.
Тек сенке, сенке, олтари слепила...

СЛУЖБА

Сви ми у подсвести носимо
рахат-локум, мале путељке
на југу Провансе, који нас
одводе до Провансе,
на длановима: линије немирне
као штрафтасте лубенице
на раменима Циганке.
Неиздрживо летње подне,
кад сунце премешта децу
по песку – све док мајка
не постави ручак: немирни
бели чаршав са неколико
здела салате и сира.
У манастиру Свете Катарине
на Синају, такође подне.
Оци се моле јер воле.
У неразумљивом меду
умиру неразумљиве осице.

МРЉА

Куда иде, шта ради,
ципелица смисла?
Изгубила се, изгубила,
у пиринчаним пољима ...

Стабло шљиве рађа
плодове шљиве
јер природа је
жрвањ, понављање.

Шта да ти кажем: празно
се проводим, празно,
а рулети се врте,
и хоботнице у Кану.

На Ривијери, у песку,
знање је које је
срушило Рамзеса,
јер зрна знања су

јачко мала, и издржљива
као малокрвност гностика.
О жалузине у топлом
пределу, благо размакнуте

као стидне усне! Гледа ли
неко кроз вас, види ли
сунце? Бело вино је ватра
што распаљује гриву

црног коња. Ако га пијеш
у ово летње поподне,
сети се мене: мале мрље
крви у закључаној кући.

ПОЉЕ

Седи насред поља
прекрсти ноге
опусти се
киша пада
нек пада
не склањај се
не штити се од кише
хладне капи ти улазе у очи
нека улазе
гледај кроз завесу воде
све што се околу миче
немој да мислиш
како седиш на киши
јер ни киша не мисли
како пада преко тебе
немој да мислиш више
него што пусто поље
може да поднесе
седи насред поља
као мали кактус
који не зна
откуд му бодље
немој да мислиш да можеш
некога да убодеш
на идеалном си месту
нигде не мораш да идеш
већ ти не смета вода
што слива се низ твоје лице
твоје одело скроз мокро је

нека је
рођен си без одела
не размишљај о томе
ко ти је рекао да си
уопште рођен
земља је ту да роди
а ти седиш на земљи
и само заузимаш место
где би нешто могло
да клија
да роди
али не померај се
земља је добра
и треба на земљи да седиш
ништа се не може учинити
сад видиш
сви су у ствари на киши
свако са својим малим мозгом
покислом кокошком
без иједног зрна
за сутра
тек седење на киши
понедељак уторак
среда четвртак
прах

СЕМЕ

Кад семе пасуља
потоне у земљу,
само је као нико.
Око њега је мрак,
земљино глуво тесто.

Земља мрзи све оно
што би хтело да роди –
јер је толико пута родила.

И не само земља, све што
гмиже под земљом – мрзи
то усамљено семе пасуља
јер оно не мрзи никога.

Црви, ти мали циници,
гледају га с висине
као интелектуалци,
а сенке умрлих – око њега
се врзмају као подземни
цариници смрти.

Семе у земљи ћути,
не буни се, и само Бог
зна да ли се плаши или не.
Семе ћути, и трпи.
Трпи, и најзад роди.

Једеш ли данас пасуљ,
у својој кући,
ти који под земљом
био ниси –
прекрсти се.

СИКСТИНСКА КАПЕЛА

(Микеланђело, сам, на скелама)

Пролеће и лето, јесен
и зиму, проведох на
скелама и ниједном
не падох – Боже!

Боле ме очи кад
гледам навише,
боле још више
кад гледам надоле.

Сунце је жуто звоно
које ми је
на рођењу
одзвонило.

Изгубљен у животу,
као ексер у Христу,
мртав сам укуцан
у живо.

МАНОЛИС

Зар је то живот,
та неповезаност
мене са самим собом,
мене са свиме околу?

Јуче сам слушао музику
Хилдегард фон Бинген,
свештенице из 12. века,
данас чачкам нос,

бацам куглице на под,
ионако прекривен прашином.
Још јуче сам се дивио
духовности, молио Христу,

данас ми небо личи на
цркнуту мачку у којој
плачу мачићи...
Јуче сам волео мир,

данас слушавам кубанску салсу,
јуче ми се чинило да нешто
осећам, данас се не сећам
шта сам то осећао.

Јуче сам решио да престанем
да пијем, а данас густирам
Bordeaux Verdillac, не знам
да ли волим себе,

зар то није страшно?
Само зависност од нечега
(жена, алкохол, дуван)
даје ми илузију да сам жив –

никако слобода! Сећам се:
на Криту, у месту Пицидиа,
испред једне таверне,
слушали смо свако вече

старца Манолиса како свира
на лири. Познавао сам
његовог нећака. Једне
вечери, док смо пили узо,

рекао ми је: „Манолис неће
дуго, бубрези су му скоро
сасвим отказали, већ смо
му купили ковчег.”

И стварно, Манолис је
свирао са жаром.
Ведрију музику
никада нисам чуо.

ПОСЛЕДЊИ ДАН

Данас је петак, последњи дан
мога живота. Одлучио сам да
умрем баш данас – а не сутра.
И одлучио сам да то буде
овде – а не негде другде.
На балкону моје куће,
с погледом на врт, већ сам
попио последњу кафу. Сада
се препуштам успоменама.
Очи мојих пријатеља –
домине су у магли.
Подвезице жене коју сам волео
трули су листови у јесен.
Речи које сам размењивао са
другима – одзвањају ситничаво
као аустралијске зебе. Не знам
шта је била моја највећа грешка.
Мислим да је требало да више
времена проведем пливајући,
слушајући музику, шетајући,
не радећи ништа, не идући
никуда, не чекајући никога,
не верујећи никоме, волећи
себе. То је најтеже.

СЕДАМ ДАНА ПОСЛЕ СУДЊЕГ

Све је било спржено, уништено.
Преживео је само Папа,
у једном замку са безброј
спратова, соба и степеница.

У Замку не беше никога
(ни сенке од човека),
не беше чак ни пацова
или слепих мишева.

Да би убио време, Папа
је писао мемоаре, а кад
се умори – разгледнице:
„Поздрав из Ватикана”.

Ноћу је сањао дојке
од врелог песка,
а дању оплакивао
црвљиво злато космоса.

Био је тужан и сам,
стар и непокретан.
Кретао се искључиво
у инвалидским колицима.

Али у Замку не беше никога,
не беше чак ни Бога
да му поправи колица,
ако затреба.

МОГУЋНОСТ САЗНАЊА

Никада не читај историје,
научне расправе, студије о
судбинама појединих народа,
или такозваног човечанства.
Ако желиш да сазнаш истину,
пронађи некако старе новине,
од пре десет, педесет или сто година.
Видећеш да ништа није било случајно,
да су сви ратови били заказани
тачно у секунд, да су болести
и епидемије били ширени по плану,
да чак ни падање лишћа у јесен
није било тек онако.
Схватићеш да је и твоје читање
старих новина такође укалкулисано
у немогућност сазнавања истине
осим онда када је све већ касно
и жута боја новина се претвара у браон.

ЗЛАТНО ДОБА

Стигао Питагора у једно насеље,
а старци који су ту живели рекоше му:
„Драги Питагора, ти си мудар човек,
али ми смо задовољни нашим законима,
и не желимо да их мењамо.
Иди, и пусти нас на миру.”

Чувши ове речи, Питагора се поклони,
окрете и оде низ прашњав друм,
певушећи мелодију
које се сетио у том тренутку.

О, златно доба, када је заједница
умела да се сачува
од мудрости појединца
без употребе насиља.

Доба када је човек могао да себе
поштеди закона заједнице
без бекства,
одлазећи низ прашњав друм,
певушећи мелодију
које се сетио у том тренутку.

МАТЕРИЈА

„Не треба да журимо”, каже Дучо Макето из истраживачког центра у Балтимору. „Теорија тамне хладне материје није једина за објашњење неравномерног распрострањања материје у космосу.”

Нин, 1. фебруар, 1991.

Научници се чуде: како то
да је материја у космосу
неједнако распоређена?
И ја се томе чудим.
Како то да је има више
у речима које не једем
него у хлебу који једем,
у жени са којом не спавам
него у жени са којом спавам?
Како то да је има више
у човеку који скончава
него у детету које се рађа,
у греху који се понавља
него у златним шипкама?

ВРЕМЕ

Толико пута сам то чуо:
„Време ће све поставити
на своје место.”
То звучи као утеха,
као обећање правде.
Али, време неће ништа
поставити на своје место
јер време се стално
претвара у простор
у коме, на жалост,
има довољно места за све.

КРВ

Да бих преживео
дању продајем
своју крв
локалној болници

а ноћу
слушам
како та иста крв
кола у другима

ништа мање несрећна
можда још несрећнија
јер ће заувек
остати у њима

ПРОПУШТЕНА ПРИЛИКА

Владао је нама
годину за годином
и тако хиљаду година
а затим је изненада
почео да влада уназад
(супротно протоку времена)
опет годину за годином
и тако хиљаду година

Беше то дивна прилика
да збацимо гада
али ми смо уживали у овом
преокретању времена
јер вратисмо се у дане
када смо били млади
и када је пред нама био
златни век његове владавине

СРПСКА ИСТОРИЈА

Најважнији нису били ратови,
иако их је било много.

Најважније је било оно између:
крштења, свадбе, корупција,
швалерација, ракија, пензија.

Најважније нису биле границе
које су се стално померале.

Најважније је било то што сам
пливао у Ибру године 1970,
и потом играо преферанс
под тополама које више не постоје.

РАТ И МИР

У миру, свако од сваког отима
све што може: посао, новац,
љубавницу, наочаре за сунце,
собу с погледом на улицу
којом тутње трамваји пуни
хомункулуса сажваканих
у борби за комадић хлеба.
Оно што називамо миром
само је одсуство рата
у оном видљивом облику,
мир је најподмуклији од
свих ратова: клизи као
месечина по надгробним
плочама да би једнима донео
профит, другима – помфрит.

Рат је једино доба када човек
може да предахне, ако не од
борбе или бесмисла,
а оно макар од лажи.
Док сахрањује своје ближње,
док убија или га убијају,
човек једноставно нема
времена да лаже.
У таквим литургичним тренуцима,
човек се враћа своме извору,
и скоро да се у духовности
изједначује са мајмуном.

Најзад, рат је најбољи
начин ђубрења земље.
Данас, када је све пластично,
загађено и затровано,
још само живо људско месо
може да нахрани земљу.
А када се нахране гладна уста
детета и гладна уста земље,
почиње мир који је најбоља
припрема за нови рат...

ПЕРО

Када сам емигрирао из Југославије
и дошао у Торонто,
имао сам у џепу телефоне
највећих овдашњих хоштаплера
(попова, професора факултета) –
па опет нисам могао да нађем
посао. Потом сам завршио
и неке школе, надајући се,
наивно, као што се то некада
Црњански надао, да ћу се
тако лакше запослити.
Али, ни то није помогло.
Једнога дана, пролазећи једном
мрачном и споредном улицом
у кинеској четврти, угледах
изгладнелу уличну мачку како
растрже голуба. Схватих да
је писање о томе мој посао,
и да ћу морати да то радим
бесплатно. Не због поезије,
или вере да се може
победити зло,
већ ради оног раскомаданог
голуба од чијег перја
остаде једно перо.

БАБА ЈЕЛА ИЗ САН ФРАНЦИСКА

Мени чак и протиница каже да је моја
гибаница најбоља
ма какви да се мучим није ми то мучење
ја то брзо направим
само нећу је правити кад си ту
правићу је инкогнито
само ми купи „фило до”
код Јерменина овде на углу улице
боже не могу да се сетим имена
а мој покојни тата кад је играо преферанс
имао обичај да каже: сад ће бити гецркт
шта му је то значило ко ће знати
ваљда да су ови други готови
а кад види згодну жену он је зове пипенес
а мозак је звао мозгенес
а кад је ослепео све је знао где му је шта
никад ништа да проспе
тешко је време било
мене приведе Озна јер сам продавала доњи
веш из Америке
ставе ме целу ноћ у затвор
па ме ујутру питају каква вам је то модрица
госпођо Бесарабић а ја имала модрицу
на лицу јер они увек тако поставе
кревет да мораш с њега да паднеш
комунистичка посла мајко моја
што би рекао мој тата: три дана зло
па после никад добро
а мачак Лале дошао код нас

пре петнаес' година
ју а ја се уплашила
онда ми још отац био жив
већ слеп био мученик
мислим се да пипне мачку
онако слеп па да на месту умре
е синко јанко... јутрос у купатилу
замало нисам погинула
следећи пут морам те звати
стално ме пробада пас мејкер
имам овде машину платила сам 'иљаду долара
кад пипнем дугме одма' долази амбуланта
нема да бринем ако умрем
однеће ме де треба
само не знам како ћу
без Лалета

КРИСТАЛИ, НОЋНА ПОСЕТА

(Државна болница, Торонто)

Већ неколико недеља,
мој пријатељ Џон
има стомак
као трудница
у деветом
месецу трудноће!
Лекари то зову:
цироза јетре.
Трбух препун воде,
која као да однекуда
сама извире,
и улази у плућа,
бубреге,
где стигне.

Када сам дошао да га
посетим, његова жена
Клара (иначе учитељ
медитације)
објаснила ми је да је
у медитативним сеансама,
Џон одлазио предалеко,
да је из астрала
у себе увукао кристале
(„превише кристала”)
које потом није успео
да разгради и подели
са другима.

Ти кристали се сада
у њему множе
и терају га да стално
мисли на себе,
да живи за себе,
да болује за себе.

О некавој цирози јетре,
или води у стомаку,
по њој,
не може бити ни говора.

Потресла ме је ова прича,
потресла ме још више
Џонова судбина.
Изашао сам из болнице.
Небо је било осуто звездама,
тим одвратним кристалима
који ме привлаче издалека,
и које хитам да поделим
са вама.

ADULT

На северу изнад Торонта,
са пријатељем у аутомобилу,
јездим кроз снежну пустињу.
Километри белине у којој нема
ни трага људског, гробна
линија равнице осенчена
сивилом неба. Одједном,
кроз прозор аута, угледам
усред снега усамљену попут
мале капеле, кућицу-радњу,
на којој бљешти натпис: *ADULT*.
Дакле, радња за порно филмове,
а уоколо на десет километара
нигде ни живе душе.
Само под снегом, нерођена
деца пуцкетају својим
танким прстима од леда,
док настављамо у правцу севера.

ЈАНУАРСКА ИНСОМНИЈА

Када сам некад читао о инсомнији
код Борхеса, скоро да сам био
спреман да му се због тога
насмејем. Мислио сам да је то
тек једна од његових метафора,
више рад имагинације него
плод искуства. Али, ево ме
како протеклих месеци и сам
патим од исте болести,
мучније од сваке метафоре.
Претходне ноћи сам се до зоре
превртао на мом кревету
као на некој леденој санти
која је плутала језером
чије су обале биле замрле
у гробну тишину, а вода била
тамна и некако млохава.
На дну тог језера можда леже
потопљене књиге које
никада нећу прочитати,
а можда и читави градови
чијим улицама никада
нећу прошетати.
На дну тог језера можда је
и лек за моју инсомнију:
потопљен чун
за пут преко језера.

НИСУ СВИ ПИСЦИ БУДАЛЕ

Свакакве вести допиру до мене
из белог града Сингидунума.
Данас чујем: приведен наш познати писац
под сумњом да је из касице једног завода,
кад нико није гледао,
ни мање ни више него милион
еврића у џепчић свој ставио.

Узбуркала се јавност сингидунумска
(од наивних писаца нису то очекивали),
та до јуче су писци од туберкулозе трунули,
како сад, цигули-мигули, да од њих
испадне овакви морални прекардашиоци?
И већ се у штампи јављају гласови подршке
осумњиченоме: „Па он је велики уметник,
пустите човека на миру,
где би он украо, човек од пера је то”.

Само се ја молим Богу да вест испадне
истинита, да пљачка није измишљена,
макар наш списатељ морао и у затвор
због тога. И зато кажем: позлатила ти се
рука модерни јуначе, она којом си узео
оно што си узео, ако си узео.

Видим те, по одлежаној казни,
ако те уопште осуде (јер евро ће и ту
учинити своје), како на малој јахти
крстариш морима, сећајући се

оних давних дана када си писао књиге
у нади да ћеш допрети до људи,
до истих оних људи који би сада све дали
да буду као ти, док љуљушкаш се на
палуби јахте, окружен чашама шампањца
и малолетним плавушама које обожавају
ове излете у непознато... и све што иде уз то.

ПАРКДЕЈЛ

После толико година, поново пролазим
улицом у којој је некада живео мој
пријатељ, видим оронулу зграду,
прљаве прозоре иза којих смо
некада слушали кубански сон,
пили чилеанска вина.

Незапослених и лудих на Квину је
све више; на свакој другој радњи –
обавештење да ће се газда ускоро
вратити, шупља прича попут
библијског мотива. Једва да ико
ишта купује, а продавци се досађују
гледајући у даљину – као да треба
однекуда брод да наиђе, крцат
дошљацима који још у нешто верују.

У једном делу улице: антикварне
радње у низу, као велики мртвачки
ковчези пуни шарених ствари које
су се изгубиле у космосу: старинске
лампе са љубичастим абажурима,
грамофонске плоче уз које је неко
учио да игра танго, прашњави
капути којима недостају сва
па чак и она непотребна дугмета.

Ту и тамо на зиду, понеки акварел
који је надживео свог творца и

своје власнике, куће чије је зидове
украшавао, постајући све блеђи и
невидљивији као душа монаха
којој више нико не зна цену.

Кроз стакло једне бербернице,
туга подшишивања: црни чешљић који
као мали гуштер клизи низ нечији врат.

ВАЂЕЊЕ КРВИ

Седим у болничкој лабораторији
у Торонту (Bloor 208),
и чекам да ми узму крв за анализу.
Из суседне просторије допире музика.
То крвни техничар укључио је радио
да свој посао учини пријатнијим.
Таласи музике запљускују и мене
који чекам болничарку и њену иглу.
Чује се тихи глас Френка Синатре.
И њему су некад, неким поводом,
вадили крв. Студирали му крвна зрнца,
те једва видљиве „strangers in the night”.

НЕДЕЉА, ПРОЛЕЋЕ

После пет месеци мрачне зиме,
изненадно априлско сунце,
и опет је на улицама
крдо људи које се
радује, лиже сладолед,
вози бицикле,
трчи, цери се.
И ја сам негде на улици
низ коју једва корачам.
Прошетао сам градом,
прошетао сам парком.
Не умем да се радујем
пролећу. Природа ме,
баш као и град, својим
прометом, отупљује.
Сасвим спонтано,
са инстинктом животиње,
враћам се у своју
јефтино изнајмљену собу,
собу без дневног светла,
собу без погледа.
У њој препознајем
ону исту депресију
од које сам хтео
да побегнем,
оно исто вештачко светло,
малу накривљену лампу
која не светли превише,
која не лаже.

ПОДБРАДАК

Данас у огледалу, док сам се бријао,
угледах свој подбрадак.
Учинио ми се некако превелик
у односу на црте мог лица,
као да не припада ни мојој физиономији
ни мом карактеру, као да ме прати
из неке далеке прошлости
о којој не знам ништа.

Можда ми је то из неког другог живота
кад бејех латифундиста
склон садизму и гајењу мака,
у неком тихом селу у подножју Анда,
кад ни у мојим најбољим визијама
нисам могао знати
како ће ми сопствени лик
изгледати у раму једног огледала
кад од мојег имања остану само
перцепција
и пена.

НАША КЋИ

После успешно обављеног абортуса
моја жена се из болнице
вратила кући, легла у
кревет и заспала.

Мањи од маковог зрна, седим
у кухињи да је не пробудим,
пијем пиво, буљим кроз
прозор у хоризонт и размишљам:

Како би наша кћи,
да је којим случајем рођена,
могла да се зове?

Да ли неко ко нема име
може заиста бити мртав?

ИНИЦИЈАЦИЈА

Беше то први пут
да је заноћила
код мене
у мом стану
у мом кревету

Додир њене коже
беше као топла
пара из римског
купатила
као мозак маслачка

Уз музику
Каетана Велоза
водили смо љубав
потом смо заспали

Али у глуво доба ноћи
она одједном
повуче јорган
и остави ме
голог сасвим

Читав један минут
био сам као гомила
камења
тамо далеко
у Андима

БОРДЕЛ

Бордели су светлуцали у ноћи
као душе умрлих. Ушао је
у један од њих.

Са згодном црнком, попео се
на спрат и платио дупло –
јер је хтео *felatio*.

Док му је пушила,
он је лежао на леђима и гледао
у плафон боје нара.

Није мислио ни на шта,
није видео ништа,
није желео ништа.

Одједном, из његовог уда,
сперма је прснула
у њена уста.

Она се стресла,
подигла главу
и погледала кроз прозор.

Напољу је пљуштала киша
и сливала се низ улицу.
Цео свет је био мокар.

Само је она била сува,
као чесма
у насељу честитих Цигана.

РУШЕЊЕ ТАБУА

Водити љубав са овцом
узбудљиво је
јер је прилично
компликовано.

Најпре, мораш да
одеш из града,
попнеш се на планину,
и пронађеш овцу.

Затим, мораш да се ти
свидиш овци, и овца
теби. Кад се то деси,
приђеш јој отпозади.

Уђеш у њу – нечујно
као пацов
у гондолу,
као со у злато.

ЗМИЈСКА КОЖА

Добар дан добар дан бакице
лепо обучена бакице
нашминкана напумпана бакице
изазовна насмејана
бакице

Смеј се смеј се али немој
дуго бакице
јер узећу специјални
пендрек из Трансилваније
и лупићу те по потиљку
изненада
као кад дође пролеће

А када паднеш на земљу
скинућу твоју бунду
(гомилу мртвих зечева)
и твоје ципелице
од змијске коже

Спаваћу са твојим ципелицама
од змијске коже
љубићу твоје ципелице
од змијске коже
умрећу са твојим ципелицама
од твоје змијске коже

ЈЕЛЕН

Највише волим звезде
које су се угасиле
пре 100 година.
Њихова светлост чиста је,
не обавезује ни на шта,
као лишће у јесен
или жућкасти метал
тенор саксофона.

Највише волим жене
које су ме волеле
пре 100 година.
Њихова љубав чиста је,
не обавезује ни на шта,
као вода замућена
рогом јелена,
као јелен водом отрован.

САН У КОМЕ СЕ ПОЈАВЉУЈЕ МРТВА РОМИ ШНАЈДЕР

Ноћас сањам: у купатилу
с плавим плочицама,
у кади пуној пене,
седимо Роми Шнајдер и ја.

Пушимо марихуану,
нежно се гледамо,
смешкамо, слушамо
неку стару шансону.

Зашто и ти не умреш –
рече она одједном –
па да опет
будемо заједно?

ЗДРАВОВОГ О РАЗУМА ЉУБАВНИ СОВЈЕТИ

Ако хоћеш да живимо заједно,
обећај да нећеш улазити у моју собу,
чак ни у мој стан,
а и град у којем живим најбоље би
било да заобиђеш,
и одеш у неко друго место
у које можеш да уђеш
и из којег можеш да изађеш
кад год хоћеш...

Да би наш однос могао да клизи,
најбоље је да новац тече
од тебе према мени,
али немој ми давати на руке,
већ преко банке на моје име уплати,
с знаком да је „из љубави”.

А ако желиш да се разведеш од мене,
никако ме не тражи,
већ адвокату своме, Госпођи Сари,
саопшти да адвокату моме
Господину Левију се јави,
па ћемо се о свему прецизно договорити,
само пожури,
јер планирам пут за Хонолулу и Париз.

МИЗЕРА

Један једини додир би
моје и твоје тело
претворио у глину,

а они опет о неком
„напретку”,
о „иметку”.

Зима избрише све наше
медвеђе трагове,
а пролеће

не долази,
ни врапчићи
на жици.

Љубав је згодан начин
да се изгуби оно
што никад нисмо ни

имали,
а и без љубави бисмо то
изгубили.

У срцу чујем хирурга прсте,
хоће на силу да ме крсте.
Где си сад Ти?

НЕМА ВИШЕ

Живот је одсуство:
кад је требало да га има
није га било, а сада када
не треба, опет га нема.

Не очекујући ништа велико,
нарочито не револуцију,
заложићемо ватрицу,
приставити чорбицу.

Наш слатки телевизор у боји,
бацићемо свињама,
нека омасте
цурицу-брњицу.

Нека поједу све оно
што смо већ видели,
и оно што су нам наменили
да видимо: домовину.

УВЕК ИМА ДОВОЉНО...

Човек је најјачи када се
отвара и када допушта
да га обману.

А кад га обману, он почиње
да верује да је обманут,
да је туђа воља јача од
његовог бића.

Али, узалудне су такве мисли,
јер увек има довољно Бића
за још једну обману.

Као што увек има довољно злата
за још једну крађу,
или довољно музике
за још једну свадбу.

НЕБЕСКЕ КОЧИЈЕ

Хтео је да се заљуби
јер није могао да издржи
густину свога тела

Хтео је да се проспе
у милионе светлосних честица
малих небеских кочија

Па мало да буде на месецу
а мало испод багрема
који је некада давно

Засадио његов деда
једног поподнева кад није било
ни љубави ни хлеба

РАЗГОВОР О КОСМОСУ

„Разговор о космосу вођен је једног септембарског поподнева 1966. у месту Бискла, код Рене Шара. Као и обично, Хајдегер, који је разумео француски, говорио је немачки, а Жан Бодријер или Франсоа Фејде, играли су улогу преводаца у разговору филозофа и песника. Када би се прошло кроз дрвену ограду која означава починак имања, до песникове куће се стицало пошљунчаном стигом дугачком једесетак метара која се пружала кроз врш и његове бокоре лаванде. Тако да је разговор био вођен на рубу поља лаванде”.

Фредерик де Товарницки

Под кестеном у сецету Бискла,
мало у сенци а мало на светлости,
седе Хајдегер и Рене Шар и разговарају
о космосу, како се он, космос такозвани,

у недостатку неке боље речи, кроз комадиће
Хераклитове, и зуј пчеле случајне,
обзнањује мишљењу, које мора да иде
(ивицом ивичњака) против себе самога,

ако жели бити битно мишљење, нека врста
оживљеног крша, конкретног сумрака што у
том кршу осветљен је, што мишљењем опет
губи се, на радост Одсутног Неког, на којег

у разговору рачунају домаћин Рене Шар
и његов гост, мирисом лаванде занесен.

ОГЛЕДАЛО, ГУШТЕР

Поноћног лика
у огледалу самца,
ево му га где језик његов
самоме себи запалаца,
попут гуштера што, пренут
нечијим у пролазу стопалом,
у ону давну камену раселину,
одједном мора да се склања,
чекајући да човац прође
послом својим залудним,
па да на сунце опет изађе
сматрајући то сасвим природним...

ЗЕНАИДЕ

Недеља: људи се досађују
као точкови Боинга
на 15 000 метара.

*

Искреност се истроши као лаж.
Тоне угља по подрумима
сијају као месечина.

*

Што више волим кедрове,
то више волим
еукалиптусе.
Моногамна љубав не постоји.

*

На обали Пацифика, лењи
угојени галеб гаца по песку
заједно са својом сенком
која личи на томахавк.

*

О како се туку галебови
око кесе ђубрета.
Препознајем Черчила,
Стаљина, Тита.

*

Сећам се оних дивних
дана кад нисам
морао да се сећам
дивних дана.

*

Змијина кожа
лепша је од злата.
Злато сија увек,
змијина кожа понекад.

*

На Страшном суду,
најстрашније су муве
које стално лете и нервирају Судију.

*

Цео дан гледам беле облаке
како промичу небом:
пала ми секира у мед.

*

У овој глади
добродошле су и мрве,
мале дојке од брашна.

*

Сваки атом је једно око
без капка,
инсомнија којој нема краја.

*

Ноћу се будим и видим:
поред мене лежи оно
за чим сам чезнуо.
Још само да му дам облик.

*

Када би пужеви били богови,
били би велики као слонови.
Али, пужеви нису слонови,
они су мали богови.

*

Бистар неки народ,
само му фали поток.
Јунаци пољем језде,
а ја их питам за разлог.

*

Оно од чега бежиш,
чека те на свим странама света,
подједнако распоређено
на свим местима.

*

Пре 2556 година,
родио се Конфуције.
А као да је било јуче.

*

Такво је време дошло:
чак и пахуље снега
беже једна од друге.

*

Ноћ осуга звездама,
као створена за песнике и поезију.
Неко преслишава неког
у Гвантанамо Беју.

*

То да је био велики песник
могло се видети чак из сателита.
А онда су дошли Американци
и поправили сателит.

*

Док жваћемо мексичке гљиве
да бисмо видели сунце,
гљиве нас користе
као наочаре за сунце.

*

И камен би проговорио
кад би се разгрнули каменчићи.
У води текућици,
небо плови ка кући.

*

Стабалце-стручњак баци сенку:
идеално место за семинар
о сменама у сену
и парламенту.

ГОРЊА ПРЕСПА

Около: брда (повијарци),
а у долини грнчарско село,
у глину умочени прсти.

На средини куће: грнчарско коло
и фуруна да се у њој испеку
извајани облици.

На полицама: грнци, стомне,
бардаци, врчве,
глинене тестије што годинама

чекају свог власника,
са мртвом мувом на дну
од дугог чекања.

ПРИЈАТЕЉИ

Некада смо моја жена и ја
имали више новца
и редовно смо позивали
наше пријатеље
на забаве, ручкове, вечере.

Сада, када имамо тек толико
да преживимо,
не зовемо више никога.
Често се сетимо наших пријатеља
и гостимо их храном и пићем
у мислима...

ЈУТРОС

Чујем: анђели ме већ зову,
сасвим правилно изговарајући
моје име и презиме,
свирајући у фрулице
и харфе, лупкајући у
добоше од одране коже.

Долазим, долазим, ево ме...
Још само да пагинирам
дане моје несреће
и да подигнем злато
из једне банке
на периферији Кумове сламе.

ПОСЛЕ СМРТИ

После смрти
(труљења, распадања,
те неизбежног са црвима
рандевуа) –
природа дохвати оно мало
костију
(такозваних наших),
па почне да их спаја
са другим елементима,
стварајући тако
каменове
или минерале
финог ткања
и геометријских облика.
Чак и после смрти
увек изнова постајемо
оно што нисмо хтели да будемо.

ПИШЕМ

Пишем за издаваче
којима су долари
једина љубав и брига,
за читаоце намучене
ценом струје и хлеба,
за гладне који не читају књиге,
за пријатеље расељене по свету
који и не знају да се бавим писањем,
за њихову децу која говоре
све језике осим овог на којем пишем,
за моју децу која се нису родила,
за расуте маслачке,
радиоактивне честице.
Најзад сам постао писац,
више не пишем за себе.

О ОВОМ ИЗБОРУ

Изабране њесме у случају моје поезије могу се схватити као издаја онога чему сам у поезији тежио. Јер ја нисам провео живот гланцајући једну песничку форму (овај или онај стих), нити сам имао трајне „поетске идеале” које сам дорађивао до нивоа „савршенства” као што су то чинили и чине многи наши песници. Чему онда *Изабране њесме*? Основни разлог прављења оваквог избора је подсећање на оне моје књиге које су (заједно са читавим корпусом српске поезије) уклоњене не само са полица наших књижара већ и наших библиотека, како би се – по ко зна који пут у историји наше некултуре – место уступило комерцијалној и политички подобној литератури.

Песме које су пред читаоцем нису настајале да би се промовисала одређена поетика или некаква идеја о свету. То истичем јер је данашње тумачење књижевних дела потпуно у знаку детективске потраге за поетичким премисама. Авај, свако може да верује у једну поетику, или идеју, али не и да напише убедљиву песму. Рекао бих да поезија не полази од већ готових формалних решења и „великих тема”, већ свој глас проналази радом имагинације, спонтаношћу, праћењем мелодијских и језичких изазова. Зато сам у својој поезији настојао да изразим оно необликовано, тамну страну психе, свести и подсвести, настојећи да за то увек изнова пронађем и одговарајући језик, радије ризикујући да се искажем неуглачаним стихом него да понављам туђа решења. Отуда моје

песме не говоре само једним гласом и једном интонацијом, већ множином гласова који иду чак до међусобног оспоравања. У томе видим искорак из наше песничке традиције где је инсистирање на једном гласу схватано као предуслов стилске препознатљивости, а што је мени увек изгледало као издаја поезије зарад литерарног успеха који је немогућ без приче о „стилу”, без приче о форми која се заледила одавно и која управо том својом препознатљивошћу корумпира и чула и мисао, на обострану радост „успешних песника” и конформистичке критике.

Читалац ће можда упитати: има ли у мојој поезији ичег постојаног? Верујем да сам од своје прве књиге па до данас остао на страни неконформизма, како естетског тако и етичког, а препознатљивост мог гласа ваља тражити у емоцији и перцепцији, а не само у форми о којој је лако мудровати када су песме већ написане, али која није од велике помоћи у писању поезије осим ако та поезија није појање по туђем, већ прихваћеном рецепту. И као што сам некада био против наметнутих песничких садржаја и полтронског слављења традиције и „вечних вредности” као општег добра, тако сам и данас против схватања да је поезија само *шексти*, ребус за „професионалце” који су једини позвани да расплету њене чворове. Под изговором да се круг читалаца јако смањио, данас многи своју поезију намењују академској критици правећи од своје уметности карикатуру. Дух овог „елитизма” истоветан је духу конформизма и кукавичлука. Оног тренутка када неко пише да би задовољио ишчекивања једне групе (ма каква она била), већ је поезији рекао „збогом”.

Критика је више пута истицала мој отпор према прихваћеним митовима и мерилима. Имајући на уму да су неке од мојих песничких збирки настале у периоду комунизма, вреди подсетити да је у то време пуштање машти на вољу било много ризичније него данас. Појмови етике и естетике били су чувани од стране „проверених људи” ондашњег режима. Полемичка димензија коју неке од овде укључених песама имају може се више наслутити него осетити. Данас једноставно нема ничег сличног што би млађем читаоцу помогло да осети снагу сукоба између појединца и политичког режима, будући да је данашње друштво у потпуном хаосу у којем нема никаквих ауторитета. Полемичке песме нисам писао са неким посебним циљем, оне су ми се саме наметале, а када су већ настале нисам имао никаквог разлога да их одбацам, кад нисам цензурисао друге не видим зашто бих цензурисао себе.

А сада о песничким утицајима, како ми читаоци не би замерили да избегавам ову неизбежну тему. Кад је у питању српска поезија, највећи подстицај били су ми они песници који су у правом смислу почињали од нуле, стварајући нове митологије (као Ђорђе Марковић Кодер), откривајући нове теме и нове садржаје (Растко Петровић), или неостварене могућности нашег језика (Лаза Костић, Милош Црњански). У огромном и несумњиво вредном корпусу српске поезије од Другог светског рата па до данас, ја нисам налазио много тога што би ми било блиско. Наш послератни модернизам увек ми је деловао као разводњена верзија онога што су наши песници створили између два „светска рата”.

А шта је са песницима ван српске традиције? – упитаће читалац. Наводити имена страних песника који су вероватно на мене утицали (кажем *вероватно*, јер утврђивање утицаја није мој посао већ посао критике) превазилази оквире овог осврта. Могу само да кажем да међу њима има много имена која нису из западноевропског културног круга, већ припадају несталим културама или културама удаљених континената према којима данашњи Срби имају надмени однос што није друго до пример егоцентризма и површности. Слатке приче о светској литератури данас се одnose само на признавање књижевног стваралаштва оних који су војно моћни, али не и стваралаштва оних који су жртве ових „културних” моћника. Вероватно није случајно што међу европским песницима највише осећам управо оне који су осетили границе сопствене културе и чија је поезија покушај досезања других вредности и других простора, као на примеру Рембоа и Артоа којима сам посветио неке од својих песама.

Овде не могу а да не поменем утицај музике најразличитијих поднебља, музике којој сам увек завидео на слободи и снази израза који је у поезији готово немогућ. Певачи попут Фернанде де Утрере, Маилише Рамкумар, Јусуфа Омара, Думитру Симинике, остају ми у слуху као недосегнути идеал емоције и енергије о којој писана реч може само да сања. Они су ме подсећали, а то чине и данас, да је уметност нешто много дубље од „стилских вежби” и интелектуалног наклапања о форми.

Коначно, на сваког песника највише утиче његов сопствени живот, поље искуства које има неупоре-

диво већу снагу од песникове лектире. Живео сам у више средина које су се у мени понекад огледале, мешале и сукобљавале на начине које нисам могао да предвидим и које сам покушавао да дочарам речима. А одсуство из матичне културе налагало ми је да ни матерњи језик не схватим као нешто чиме сам овладао и што ми је дато заувек. Тако су ми се недокучивим и неухватљивим чинила не само искуства о којима сам хтео да пишем, већ и сам језик којим сам хтео да их уобличим, језик који у свом окружењу не чујем, ево, већ двадесет и три године.

Шта је критеријум избора у овој књизи? То је пре свега разноврсност мотива и обликовних поступака, разноврсност лирских гласова и искустава. Укључене су песме којима је критика већ поклонила пажњу, као и оне које су, рекао бих, незаслужено остале непримећене. При том, избор који је пред читаоцем никако не може бити замена за читање оригиналних песничких књига, не само због свог обима, већ и зато што је новостворени контекст потпуно другачији јер свака књига представља свет за себе. Такође, овакав избор није мој коначни суд о песмама, склапајући ову књигу морао сам и ја да се препустим свом тренутном укусу и расположењу. Верујем да би се подједнако занимљива књига могла сачинити и од оних мојих песама којих у овом избору нема. Редослед песама не прати хронологију њиховог објављивања, већ следи логику мотива, асоцијација или, најпросто, случај. Желео бих да истакнем и то да су укључене само песме из већ објављених књига. Нове песме, објављене за сада само у часописима, остале су ван овог избора. Коначно, ево и наслова оригиналних збирки на основу којих је сачињен овај избор:

Струна/Сушон, Просвета, Београд, 1983.
Со лично, Видици, Београд, 1986.
Бразил, Матица српска, Нови Сад, 1986.
Песме за децу и калуђере, Матица српска, Нови Сад, 1989.
Перидо, КЗНС, Нови Сад, 1991.
Гонџ у жишју, Матица српска, Нови Сад, 1991.
Музика роба, Нолит, Београд, 1992.
Талмуд и ја, БИГЗ, Београд, 1992.
Седам чунова, БИГЗ, Београд, 1995.
Посечене су шуме, Народна књига, Београд, 2003.
Ни љубави ни хлеба, Повеља, Краљево, 2006.

Небојша Васовић

О ПЕСНИКУ

Небојша Васовић је рођен у Краљеву (Србија), живи у Торонту (Канада). Објавио је једанаест песничких књига чији су наслови наведени у поговору ове књиге, као и неколико књига есеја и књижевних полемика: *Поезија као изван-умишће* (Рад, Београд, 1983), *Против Кундере* (Браничево, Пожаревац, 2003), *Лажни цар Шћепан Киш* (Народна књига, Београд, 2004), *Дневник 1* (Народна књига, Београд, 2004).

Песме су му превођене на више језика и заступљене у нашим и страним антологијама. О делу овог аутора, као и одјеку критике на његове књиге, можете више сазнати на сајту:

www.nebojsa-vasovic.com

У ОВОЈ КЊИЗИ

- 5 Суматра
- 6 Млин
- 7 Седам чунова
- 15 Три јерарха
- 16 Заменица / тело
- 17 Митологије
- 19 Ископине
- 20 Виски огњиште (3)
- 22 Ствар укуса
- 23 Со лично (24)
- 24 Со лично (7)
- 25 Једно писмо из Африке (вероватно Рембоово)
- 26 О ma vie absinthe!
- 27 Јутро
- 28 Служба
- 29 Мрља
- 31 Поље
- 33 Семе
- 35 Сикстинска капела
- 36 Манолис
- 38 Последњи дан
- 39 Седам дана после судњег
- 40 Могућност сазнања
- 41 Златно доба
- 42 Материја
- 43 Време
- 44 Крв
- 45 Пропуштена прилика
- 46 Српска историја

- 47 Рат и мир
- 49 Перо
- 50 Баба Јела из Сан Франциска
- 52 Кристали, ноћна посета
- 54 Adult
- 55 Јануарска инсомнија
- 56 Нису сви писци будале
- 58 Паркдејл
- 60 Вађење крви
- 61 Недеља, пролеће
- 62 Подбрадак
- 63 Наша кћи
- 64 Иницијација
- 65 Бордел
- 66 Рушење табуа
- 67 Змијска кожа
- 68 Јелен
- 69 Сан у коме се појављује мртва Роми Шнајдер
- 70 Здравог разума љубавни совјети
- 71 Мизера
- 72 Нема више
- 73 Увек има довољно...
- 74 Небеске кочије
- 75 Разговор о космосу
- 76 Огледало, гуштер
- 77 Зенаиде
- 82 Горња Преспа
- 83 Пријатељи
- 84 Јутрос
- 85 После смрти
- 86 Пишем

- 89 О овом избору

- 95 О песнику

Небојша Васовић
ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ

Едиција
повеља

Библиотека
ПОЕЗИЈА, ДАНАС
књига седамдесет шеста

Уредник и рецензент
ДЕЈАН АЛЕКСИЋ

Издавач
НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
„СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ”
КРАЉЕВО

За издавача
ДРАГАНА ТИПСАРЕВИЋ

Главни и одговорни уредник
ДЕЈАН АЛЕКСИЋ

Секретар Уредништва
ВЕРОСЛАВ СТЕФАНОВИЋ

Ликовни уредник
ДРАГАН ПЕШИЋ

Штампа
АНАГРАФ
Краљево

Тираж
500

Краљево
2011

